Yritysten jatkuvuusnäkymä lisää kasvuaikomuksia

18.5.2020

Eurooppa vanhenee nopeaa vauhtia. Yli 65-vuotiaiden osuus EU:n alueella nousee 29 prosenttiin vuoteen 2080 mennessä, kun se vuonna 2017 oli 19 prosenttia. Tällä on vaikutusta myös yritysten jatkuvuuteen ja kasvuun. Aiemmat tutkimukset osoittavat, että yrittäjän vanhetessa yrityksen kasvuaikomukset laskevat. Yritysten kasvu on kuitenkin tärkeä tekijä yhteiskunnallisesti, koska se luo uusia työpaikkoja ja siten vaikuttaa yleiseen hyvinvointiin. Pääsääntöisesti aikomus kasvattaa yritystä yleensä myös johtaa toteutuneeseen kasvuun. Tästä syystä yritysten kasvuaikomuksia on tärkeää tukea. Kasvuhakuisten yrittäjien osuus yhteiskunnassa ennakoi taloudellista kasvua paremmin kuin esimerkiksi uusien yritysten määrä.

Yrittäjän jäädessä eläkkeelle vaihtoehtona on joko lopettaa yritys tai löytää sille jatkaja. Jatkaja voi löytyä nykyisistä muista omistajista tai sitten omasta perheestä sukupolvenvaihdoksen kautta. Yksi vaihtoehto on myydä yritys. Onnistuneet omistajanvaihdokset ovat erittäin tärkeitä yhteiskunnallisesti, koska tutkimusten mukaan tällaiset yritykset menestyvät paremmin kuin start-upit. On myös oletettavaa, että jos yrityksellä on selkeä suunnitelma yrityksen jatkosta, myös kasvuaikomukset ovat korkeampia ja yrityksessä panostetaan enemmän kehittämiseen.

Suunnitelma sukupolvenvaihdoksesta lisää yrityksen kasvuaikomuksia

SeAMK toteutti vuonna 2018 valtakunnallisen omistajanvaihdosbarometrin, johon vastasi 929 yli 55-vuotiasta yrityksen omistajaa tai toimitusjohtajaa Suomesta. Suuri aineisto on mahdollistanut erilaisten analyysien tekemisen useista näkökulmista. Yksi tutkimus käsittelee jatkuvuusnäkymien ja kasvuaikomusten yhteyttä.

Tulokset osoittavat, että kasvuaikomukset ovat korkeammat yrityksissä, joissa on selkeä suunnitelma yrityksen jatkuvuuden kannalta. Suurimmat kasvuaikomukset ovat yrityksillä, joissa on tulossa sukupolvenvaihdos sekä niissä, joissa muut nykyiset omistajat jatkavat yritystä. Suhteessa lopettaviin yrityksiin kasvuaikomukset ovat luonnollisesti korkeampia myös niissä yrityksissä, jotka aikovat myydä yrityksen ulkopuoliselle. Tuleva sukupolvenvaihdos selittää siis korkeampia kasvuaikomuksia. Kun yritys halutaan siirtää seuraavalle polvelle, on yrittäjälle tärkeää myös kasvattaa ja kehittää yritystä.

Ensimmäisellä sukupolvella suurimmat kasvuaikomukset

Mielenkiintoista on, että yrityksen itse alun perin perustaneilla on korkeammat kasvuaikomukset kuin niillä, jotka ovat jatkaneet yritystä sukupolvenvaihdoksen kautta. Aiemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että

ensimmäinen sukupolvi (yrityksen perustaneet) on useammin riskihaluista verrattuna jälkimmäisiin sukupolviin. Toisin sanoen myöhemmät sukupolvet eivät välttämättä tavoittele kasvua yhtä paljon kuin yrityksen perustanut sukupolvi. SeAMKin tutkimus tukee osaltaan myös näitä aiempia tutkimuksia; yrityksen itse perustaneet hakevat suurempaa kasvua kuin sukupolven vaihdoksen kautta omistajaksi tulleet.

Tutkimus osoittaa myös, että yritykset, jotka hakevat voimakasta kasvua, panostavat enemmän uuden kehittämiseen. Tämä tarkoittaa uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämistä, uusien markkinoiden tavoittelemista sekä uuden teknologian käyttöönottoa.

Yhteenvetona voi todeta, että yrityksen jatkuvuusnäkymät ja kehittämisen painopisteet selittävät yrityksen kasvuaikomuksia. Tämä johtaa myös siihen, että yritysten kasvun suhteen on erityisen tärkeää tukea omistajanvaihdoksia yrityksissä. Yritysten jatkuvuus ja kasvu ovat avainasemassa yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta.

Sanna Joensuu-Salo, yliopettaja, SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri
Anmari Viljamaa, vs. vararehtori
Elina Varamäki, vs. rehtori